

S. Sayısı : 63

Lübnan Cumhuriyet Hükümetiyle, Lozan Andlaşmasının 34 ncü maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesine ve Lübnandaki Türk mallarıyla Türkiyedeki Lübnanlı malları durumunu kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir sözleşme yapılmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, İçişleri ve Bütçe Komisyonları raporları (1/120)

T. C.

Başbakanlık

Muameleât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 726, 6/76

10 . 1 . 1947

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Lübnan Cumhuriyeti Hükümetiyle, Lozan Andlaşmasının 34 ncu maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesine ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malları durumunu kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir sözleşme yapılmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması 1 . I . 1947 tarihinde kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti ile, Mandanın ortadan kalkmasından ve Lübnan'ın bağımsız bir Devlet olarak tanınmasından sonra iki memleket arasında askıda kalmış bulunan meseleleri kesin olarak tasfiye etmek ve aramızda mevcut dostluk bağlarını ve iyi münasebetleri gelecekte sıkılaştırmak hususunda mutabık kalmış ve 7 Aralık 1946 tarihinde Beirut'ta mektuplar teati edilmiştir. İşbu mektuplar gereğince:

1. — Lozan Andlaşmasının 34 ncu maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir hıyar hakkı kullanma süresi kabul edilmiştir. Verilecek bu yeni hıyar hakkı kullanma süresinden faydalanacak kişiler Türkiye'deki Lübnan'lı malları hakkında şimdiye kadar konmuş veya gelecekte konacak olan hükümlerden faydalanmak için ihtiyar ettikleri uyruklığı ileri süremeyeceklerdir.

2. — Lübnan'daki Türk malları ile Türkiye'deki Lübnan'lı malları durumunu kesin olarak tasfiye etmek üzere bu konudaki görüşmelere başlanacak ve bir sözleşme imzalanacaktır. Suriye ve Lübnan'daki Türk malları ile Türkiye'deki Suriye'li ve Lübnan'lı malları hakkında 27 Ekim 1932 tarihinde mandater sıfatıyla Fransa ile imzalanmış ve 11 Ocak 1933 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan «Suriye'de Türklere ait emlak ile Türkiye'de Suriye'lilere ait emlak hakkında itilâfname» bütün gayretlere rağmen beklenen sonuçları vermemiş ve arada Mandanın da göçmeğe yüz tutması neticesinde emlak işi bir süre sürüncemede kalmıştı. Şimdi Lübnan'ın bağımsız bir Devlet olarak tanımamız üzerine, bu Hükümetle yeni baştan bir emlak sözleşmesi imzası için varılan prensip anlaşmasıyla bu hususta ilk adım atılmış bulunmaktadır.

Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan'daki Türk malları ve Türkiye'deki Lübnanlı malları hakkında eşit işlem esasına dayanan bir sözleşme imzalanmak üzere görüşmelere başlanacaktır. Bu sözleşme hakkındaki görüşmeler mümkün olan en kısa bir zamanda Ankara'da yapılacak ve herhalde bu mektup hükümlerinin yürürlüğe konmasından itibaren iki ayı geçmiyecek bir süre içinde başlayacaktır.

7 Aralık 1946 tarihinde teati edilen, Türkçe ve Fransızca örnekleri ilişik olarak sunulan işbu mektuplar iki memleketin Anayasalarına göre yetkili organları tarafından onanacak ve en son onayan taraf bu olayı diğer tarafa bildirdiği tarihten başlayarak yürürlüğe girecektir. Bu maksatla hazırlanan kanun tasarısı ilişik olarak sunulmuştur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/120

Karar No. 11

10. II. 1947

Yüksek Başkanlığa

Lübnan Cumhuriyeti Hükümetiyle, Lozan Andlaşmasının 34 ncü maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesine ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malları durumunu kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir Sözleşme yapılmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması 1. I. 1947 tarihinde kararlaştırılıp Komisyonumuza havale edilen kanun tasarısı ile gerekçe ve ilişikleri Dışişleri Bakanı hazır olduğu halde Komisyonumuzda incelendi.

İki memleket arasında daha yakın dostluk münasebetleri örgüsüne bir başlangıç teşkil eden

bu mektup hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Ko.

Başkan V.

Bilecik

M. Ş. Esendal

Afyon K.

Dr. C. Tunca

Burdur

F. Alay

Manisa

Ş. R. Hatipoğlu

Sözcü

Kocaeli

N. Erim

Aydın

Dr. M. German

İzmir

Yücel

Samsun

C. Bütsel

Kâtip

Gümüşane

E. S. Tör

Bolu

H. C. Çambel

Manisa

A. R. Artunkal

Sivas

N. Sadak

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/120

Karar No. 27

6. V. 1947

Yüksek Başkanlığa

Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti ile, Lozan Andlaşmasının 34 ncü maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesine ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malları durumunu

kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir Sözleşme yapılmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu ra-

poru Dışişleri Bakanlığı temsilcileri hazır olduğu halde incelendi.

Hükümet gerekçesinde serdolanıp Dışişleri Komisyonu raporunda da teyid edilen nuqip sebepler Komisyonumuzca da aynen vârit görülmek üzere tasarı aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna vermek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Ko. Başkanı . Başkanvekili
Tekirdağ Çoruh
C. Uygur A. Tüzün

Sözcü	Kâtip	
Kars	İsparta	Antalya
A. Eyidoğan	S. Köksal	R. Kaplan
Balıkesir	Bolu	Çorum
F. Tiritoglu	İ. Yalçın	S. Karafakıoğlu
Giresun	Gümüşane	Kayseri
E. Dizdar	A. K. Varnıca	F. Apaydın
Kocaeli	Konya	Siird
C. Aksu	Ş. Ergun	L. Yavuz
Sivas	Tokad	Yozgat
N. Ergin	R. Güreli	İ. Olgun

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/120
Karar No. 41

19 . I . 1948

Yüksek Başkanlığa

Lübnan Cumhuriyeti Hükümetiyle, Lozan Andlaşmasının 34 nci maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tayin edilmesine ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malların durumunu kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir sözleşme yapılmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Dış ve İçişleri Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza havale buyurulmakla Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

İç ve Dışişleri Komisyonlarınca da aynen kabul edilen tasarı Hükümet gerekçesinde de açıklandığı veçhile iki memleket arasındaki dostluk bağlarının kuvvetlendirilmesi maksadıyla yeniden iki yıllık bir opsiyon süresi tanımak suretiyle Türkiye'deki Lübnanlı ve Lübnan'daki Türk mallarının tasfiyesini ve bu hususta müzakerelere girişmek üzere Hükümete yetki verilmesini istemektedir.

Bakan tarafından yapılan açıklama ve Hükümet gerekçesi yerinde görülerek tasarı Ko-

misyonumuzca da aynıyle kabul edilmiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V.	Sözcü	Kâtip
Diyarbakır	Ankara	Ankara
İ. H. Tigrel	M. Eriş	F. Öymen
Amasya	Ankara	Ankara
A. K. Yiğitoglu	N. C. Akkerman	C. Gölet
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
Gl. R. Alpman	E. Altan	S. Örgöçveren
Bursa	Bursa	Diyarbakır
F. Bük	Dr. M. T. Simer	Ş. Uluğ
Eskişehir	Eskişehir	Eskişehir
Muhallifim	Muhallifim	Muhallifim
A. Oğuz	H. Polatkan	A. Potuoğlu
Kırşehir	Kocaeli	Konya
Ş. Torgut	F. Ş. Bürge	S. Çumralı
Niğde	Samsun	Tokat
R. Gürsoy	M. A. Yörüker	R. A. Sevengil
	Yozgat	
	S. Iğöz	

Lozan Andlaşmasının 34 nci maddesinde bahis konusu olan optanlar hakkında yeniden iki yıllık bir opsiyon süresi verilmesi için ve ortada kabule şayan bir gerekçe

yoktur. Arazi terkedilmesinin üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra evvelece verilen süreler içinde opsiyon haklarını kullanmayanlara yeniden böyle bir hak tanınmasını prensip bakımından uygun görmemekteyim. Bu gibiler hakkında ancak Vatandaşlık Kanu-

nunun yurttaşlıktan çıkmak isteyenlere mahsus izin verme hükmü uygulanabilir. Bu sebeple kanun tasarısının optanlara ait kısmına muhalifim.

Kastamonu
M. Akalın

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Lübnan Cumhuriyeti Hükümetiyle, Lozan Andlaşmasının 34 ncu maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesine ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malları durumunu kesin olarak düzenlemek üzere görüşmelere başlanmasına ve bir Sözleşme yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Lübnan Cumhuriyeti Hükümetiyle, 7 Aralık 1946 tarihinde teati edilen mektup hükümleri dâhilinde, Lozan Andlaşmasının 34 ncu maddesinde bahis konusu olan optanlar için iki yıllık yeni bir opsiyon süresi tâyin edilmesi ve Lübnan'daki Türk mallarıyla Türkiye'deki Lübnanlı malları durumunu kesin olarak düzenlemek üzere bu konudaki görüşmelere başlanması ve bir Sözleşme yapılması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İçişleri, Dışişleri ve Maliye Bakanları yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Millî Eğitim Bakanı
Reşat Ş. Siner

Ekonomi Bakanı
Tahsin B. Baltı

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Çalışma Bakanı
Dr. S. Irmak

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Maliye Bakanı
H. N. Keşmir

Bayındırlık Bakanı
C. K. İncedayı

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
Dr. B. Uz

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı
A. İnan

Berut, 7 Aralık 1946

Bay Bakan,

Sizinle 6 Aralık 1946 tarihinde yaptığımız görüşmelere atfen Ekselânslarına bu görüşmelerimizin sonuçlarını aşağıda teyid etmekle bahtiyarım:

«Mandanın ortadan kalkmasından ve Lübnan'ın bağımsız Devlet olarak tanınmasından sonra iki memleket arasında askıda kalmış bulunan meseleleri kesin olarak tasfiye etmek kararında olan ve aralarında mevcut dostluk bağlarını ve iyi münasebetleri gelecekte sıkılaştırmak istiyen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

1) 30 Ağustos 1924 de yabancı memleketlerde yerleşmiş bulunup Lozan Muahedesinin 34 nci maddesiyle, veya Ekselâns Bay Numan Menemencioğlu ile Ekselâns Mösyö Henri Ponsot arasında 29 Mayıs 1937 tarihinde teati edilen mektupların 2 nci paragrafiyle belirtilen süreler içinde asıl ahalisinden oldukları memlekette yürürlükte bulunan uyrukluğun lehinde hıyar hakkı kullanmayı ihmal etmiş olan Lübnan asıllı şahıslar, bu hıyar hakkını işbu mektup hükümlerinin yürürlüğe konduğu tarihten başlamak üzere iki yıllık bir süre içinde kullanabileceklerdir.

Hıyar hakkını kullananların müracaatları Lübnan Hükümetiyle yabancı memleketlerdeki Lübnan Elçilik ve Konsoloslukları ve bu husus için resmen görevlendirilen şahıslar tarafından tesbit edilir; bu müracaatlar Türk Hükümetine Lübnan Hükümeti tarafından bildirilecektir.

Bu suretle verilen yeni hıyar hakkı kullanma süresinden istifade edecek şahıslar Türkiye'deki Lübnan malları hakkında şimdiye kadar konmuş veya gelecekte konacak olan hükümlerden istifade etmek için ihtiyar ettikleri uyrukluğun ileri süremeyeceklerdir.

2) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Lübnan'daki Türk mallarının ve Türkiye'deki Lübnan mallarının durumunu tanzim etmek için eşit muamele esasına dayanan bir sözleşme yapmaya karar vermişlerdir. Bu sözleşme hakkındaki görüşmeler mümkün olan en kısa bir zamanda Ankara'da yapılacak ve her halde bu mektup hükümlerinin yürürlüğe konmasından itibaren iki ayı geçmeyecek bir süre içinde başlayacaktır.

3) Bugünkü tarihte teati edilen mektuplar iki memleketin Anayasalarına göre yetkili organlar tarafından onanacak ve en son onıyan Tarafın bu olayı diğer Tarafa bildirdiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.»

Ekselânsları yukarıdaki hususlar hakkında Lübnan Hükümetinin mutabakatını bana bildirmek lütfunda bulunurlarsa müteşekkirim.

Ekselânslarından üstün saygılarımın lütfen kabul buyurulmasını rica ederim.

Ekselâns Saeb Salaam

Lübnan Dışişleri Bakanı

Berut

Feridun Cemal Erkin

Lübnan Cumhuriyeti
Dışişleri Bakanlığı
Siyasi Kısım
Bay Büyük Elçi

Berut, 7 Aralık 1946

Ekselânslarının aşağıda gösterildiği şekilde yazılı 7 Aralık 1946 tarihli mektuplarının alındığını bildirmekle şeref duyarmı:

«Sizinle 6 Aralık 1946 tarihinde yaptığımız görüşmelere atfen Ekselânslarına bu görüşmelerimizin sonuçlarını aşağıda teyit etmekle bahtiyarım:

Mandannı ortadan kalkmasından ve Lübnan'ın bağımsız Devlet olarak tanınmasından sonra iki memleket arasında askıda kalmış bulunan meseleleri kesin olarak tasfiye etmek kararında olan ve aralarında mevcut dostluk bağlarını ve iyi münasebetleri gelecekte sıkılaştırmak isteyen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

1. — 30 Ağustos 1924 de yabancı memleketlerde yerleşmiş bulunup Lozan Muahedesi'nin 34 nci maddesiyle, veya Ekselâns Bay Numan Menemencioğlu ile Ekselâns Mösyö Henri Ponsot arasında 29 Mayıs 1937 tarihinde teati edilen mektupların 2 nci paragrafiyle belirtilen süreler içinde asıl ahalisinden oldukları memlekette yürürlükte bulunan uyrukluk lehinde hıyar hakkı kullanmayı ihmal etmiş olan Lübnan asıllı şahıslar, bu hıyar hakkını işbu mektup hükümlerinin yürürlüğe konduğu tarihten başlamak üzere iki yıllık bir süre içinde kullanılabileceklerdir.

Hıyar hakkını kullananların müracaatları Lübnan Hükümetiyle yabancı memleketlerdeki Lübnan Elçilik ve Konsoloslukları ve bu husus için resmen görevlendirilen şahıslar tarafından tesbit edilir; bu müracaatlar Türk Hükümetine Lübnan Hükümeti tarafından bildirilecektir.

Bu suretle verilen yeni hıyar hakkı kullanma süresinden istifade edecek şahıslar Türkiye'deki Lübnan malları hakkında şindiye kadar konmuş veya gelecekte konacak olan hükümlerden istifade etmek için ihtiyar ettikleri uyrukluğu ileri süremeyeceklerdir.

« 2. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Lübnan'daki Türk mallarının ve Türkiye'deki Lübnan mallarının durumunu tanzim etmek için eşit muamele esasına dayanan bir Sözleşme yapmaya karar vermişlerdir. Bu Sözleşme hakkındaki müzakereler mümkün olan en kısa bir zamanda Ankara'da yapılacak ve herhalde bu mektup hükümlerinin yürürlüğe konmasından itibaren iki ayı geçmeyecek bir süre içinde başlayacaktır.

515 D.

3) Bugünkü tarihle teati edilen mektuplar iki memleketin Anayasalarına göre yetkili organlar tarafından onanacak ve enson onıyan Tarafın bu olayı diğer Tarafa bildirdiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

Ekselânsları yukardaki hususlar hakkında Lübnan Hükümetinin mutabakatını bana bildirmek lütfunda bulunurlarsa müteşekkirim.

Ekselânslarından üstün saygılarımı lütfen kabul buyurulmasını rica ederim.»

Lübnan Hükümetinin yukarda sözü geçen mektuptaki hükümler hususunda tam mutabakatını ifade etmekle bahtiyar olduğunu Ekselânslarına bildirmeğe müsaraat eylerim.

Ekselânslarından üstün saygılarımı lütfen kabul buyurulmasını rica ederim.

Saad S. Salaam

Ekselâns Bay Feridun Cemal Erkin

Büyük Elçi

Türkiye Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi